

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-826

14.8.2025

Tryg Forsikring NUF

Motorvogn

Tap av bil – unormale lyder – uredelig brudd på opplysningsplikt ved skadeoppgjøret – fal. § 8-1 4. ledd

Sikrede meldte til foretaket at hans bil var stjålet i Polen. Etter mottak av skademelding og egenerklæring vedrørende bilens tilstand, avslo foretaket kravet og sa opp sikredes forsikringer. Det hevdet sikrede uredelig hadde brutt opplysningsplikten ved skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd, og at han forsettlig hadde fremkalt forsikringstilfellet ved å medvirke til at bilen ble borttatt, jf. fal. § 4-9 første ledd. Det viste også til at han ikke kunne fremlegge dokumentasjon på at tidligere skader bilen hadde hatt, og som han hadde fått erstattet av et annet foretak, var reparert, og det bemerket at han hadde unnlatt å informere om ulyder bilen hadde hatt før den ble borttatt. Sikrede var uenig. Han hevdet det ikke forelå bevis for påstanden om medvirkning til tyveriet, samt at han i egenerklæringsskjemaet hadde skrevet at bilen ikke hadde skader dagen den forsvant, idet han ikke hadde vurderte at lyden fra ett av hjulene utgjorde en skade. Han viste til språkproblemer og hevdet det var årsaken til at han på spørsmålet i egenerklæringsskjemaet om det var «kjente feil? (Høyt oljeforbruk, unormale lyder, tekniske feil, lekkasje eller lignende?)», hadde svart «Bra». Nemnda kom til at sikredes svar i egenerklæringsskjemaet på spørsmålet om bilen hadde «kjente feil», herunder i form av «unormale lyder», objektivt sett var uriktig, og at det ikke kunne se noen annen rimelig grunn til at sikrede ga de gale opplysningene enn at han ønsket en erstatning han ikke hadde krav på.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for tyveri av bil og spørsmål om foretaket er fri for ansvar og kan si opp sikredes forsikringer pga. forsettlig fremkalling av forsikringstilfellet og uredelig brudd på redegjøringsplikten ved skadeoppgjør, jf. fal. § 4-9 første ledd og § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede meldte via elektronisk skademelding 14.1.23 om tyveri av bil (Mercedes C 180, reg.år 2014) i Polen sammen dag. Han opplyste at saken var politianmeldt i Polen.

Sikrede sendte 19.1.23 inn egenerklæringsskjema, som opplyste at bilen var kjøpt for kr 209 000 og at kilometerstand var 130 000. Spørsmål om bilens tilstand, herunder spørsmål om «motorvognens generelle tilstand» og om det var «kjente feil? (Høyt oljeforbruk, unormale lyder, tekniske feil, lekkasje eller lignende?)» var besvart med «bra». Det var svart «Nei» på spørsmål om det var «Noe annet vi bør kjenne til for å sette riktig verdi?».

Foretakets utreder hadde en samtale med sikrede 16.2.23. Sikrede ga ifølge utrederens referat fra samtalen følgende opplysninger:

- Han jobber i Norge som rørlegger. Hans kone bor i Polen. Meningen var at han skulle kjøre til Norge etter jul. Men han fikk noen ulyder i hjulene uten at han vet hva det var og valgte å la bilen være i Polen og reparere den når han var tilbake. Han hadde ikke bestilt noe henting av bilen for verkstedsbesøk for bilen før han dro til Norge.

- Bilen var parkert hjemme på hans adresse og hans eiendom. Den lå nær et bussholdeplass og hovedgata. Bilen var ikke inntaet, det ble sjekket av politiet.
- En nabo hadde sett to personer og en tauebil hente bilen hans midt på dagen, og det var de som stjal bilen. Det ble meldt til politiet av kundens kone. Politiet var flere ganger og snakket med kona og naboene. Senere har de ikke hørt noe fra politiet.
- Politiet har begge nøkler til bilen.
- Kunden hadde avregistrert bilen hos Vegvesenet etter den ble meldt stjålet for å slippe betale forsikring.
- Kunden ble anmodet å anmelde bilen stjålet i Norge, noe han ville gjøre i dag 16.2.2023
- Kunden tok konas bil til Norge og det er den han bruker nå.
- Kundens kone studerer og skal bli sykepleier. Når hun er ferdig skal de bosette seg i Norge.
- Det var pant i bilen, og han har ca kr 105 000,- igjen av lånet.

Foretaket ble via oppslag i Forsikringsselskapenes sentrale skaderegister (FOSS) kjent med at sikrede hadde hatt en skade på bilen i januar 2022, som Gjensidige hadde utbetalt ca. kr 65 000 til panthaver for.

Ifølge foretaket ble sikrede informert 7.3.23 om at det ville avvente politietterforskningen i Polen før det tok stilling til kravet. Sikrede informerte foretaket 20.9.23 om at saken var ferdig etterforsket, og ifølge foretaket skal sikrede ha blitt underrettet om at det ville innhente og oversette polske politi- og rettsdokumenter. Foretaket har opplyst at politidokumenter fra Polen ble innhentet rundt årsskiftet 2023/2024, at kun deler av dokumentene er blitt oversatt til norsk, og at det ble ferdigstilt medio februar 2024.

Ifølge foretaket avdekket politietterforskningen at sikredes bil ble fanget opp av et kamera på en tauebil disponert av en person R. Foretaket mottok 3.1.24 en rapport fra politiet hvor det fremgikk at sikredes telefonnummer var lagret på R's telefon, men at R nektet kjennskap til sikrede. R ble senere dømt for å ha stjålet bilen 12.1.23 og til å betale sikrede PLN 71 600, men dommen ble anket. Ifølge foretaket skal politiet ha avdekket at R, sammen med en annen person G, hadde produsert falske bevis for å unnsnippe mistanke til tyveriet.

Foretaket mottok informasjon om telefonsamtaler mellom sikrede og R, G og en person J i tiden før kjøretøyet forsvant, og det mottok 20.2.24 oversettelse av politiavhør av sikrede fra 13.4.23 og 4.7.23. I avhøret opplyste sikrede at han ikke kjente R. På spørsmål om hvorfor han 7.1.23 hadde ringt R's telefonnummer var svaret at han ikke erindret samtalen. I avhøret 4.7.23 forklarte sikrede at han ikke kjente R, J og G, men da han ble vist bilde av J, opplyste han at han kjente både J og R, men kun ved fornavn. Sikrede oppga at han så J sist i årsskiftet 2022/23, da de hadde møttes tilfeldig på en butikk, men han kunne ikke huske at de hadde ringtes. Han bestred overfor politiet at han kjente til telefonnumrene til R, J og G. Han kunne ikke svare på hvorfor han ringte og sendte tekstmeldinger til J flere ganger 2., 4. og 5.1.23, men antok det gjaldt et bilsalg. Han kunne ikke svare på hvorfor han ringte R 7.1.23, og hvorfor han hadde blitt oppringt av G 18.12.22.

Foretaket informerte sikrede 21.2.24 om undersøkelsene i saken og ba sikrede redegjøre for sin relasjon til R, J og G, samt for innholdet i kontakten han hadde hatt med dem før bilen ble tatt. I tillegg ble sikrede bedt om å forklare hvorfor han i egenerklæringen om bilens tilstand tilbakeholdt opplysningene om ulyden som hindret ham i å benytte bilen da han reiste til Norge, samt om å fremlegge dokumentasjon for at skaden bilen ble påført i januar 2022 var blitt utbedret.

Via advokat ga sikrede 8.3.24 følgende kommentarer:

I brevet mottatt fra deg skrev du at kameraet tok opp en bergingsbil med en Mercedes Benz-bil med registreringsnummeret, noe som ikke stemmer fordi det ikke var skilt på den tauede bilen. Den tiltalte R.. viste seg å være en mekaniker som jeg pleide å reparere biler for, og verkstedet hans lå i gaten der jeg bodde inntil jeg flyttet til L... for rundt 6 år siden. Jeg hadde kun kontakt med ham angående reparasjoner av mine tidligere biler og hadde ikke noe vennskskapsforhold til ham. Jeg vet ikke noe om at R.. og ..G.. har forfalsket

bevis i saken.

Angående kollisjonen fra i fjor så har jeg ingen fakturaer, jeg spurte ikke etter dem fordi jeg ikke trengte dem til noe.

Når det gjelder årsaken til å forlate bilen i Polen, så var bilen i god stand og kjørte, bare en liten klikklyd kunne høres ved start og bremsing nær bakhjulene, vi hadde for tiden tre biler hjemme så det var ikke noe problem med at jeg tok en annen bil til Norge og etter retur, sjekk med mekanikeren hva som er årsaken til bankingen i hjulet.

Jeg vil legge til at det var min kone som etter min forespørsel spurte naboene om tyveriet og det var hun som ble enige med naboene om nøyaktig tidspunkt for tyveriet og at bilen ble fraktet bort på tauebil. Hun informerte politiet om denne situasjonen, som så kom til naboene. Vi deltok aktivt gjennom hele saksgangen og prøvde å bidra til å fastslå identiteten til gjerningsmannen.

Sikredes advokat tilføyde at foretaket ikke hadde fremlagt noe bevis for påstanden om medvirkning til tyveriet. Det ble vist til at politiet ikke hadde hatt noen mistanke til ham, og at han både i Norge og Polen hadde hatt status som skadelidt. Sikrede led et betydelig økonomisk tap pga. foretakets avslag, idet han betalt avdrag på lån for en bil han ikke hadde. Vedrørende ulykken ett år tidligere, så ble det vist til at sikrede hadde reparert skaden selv, dels ved hjelp av venner som drev med det profesjonelt. Noe av hjelpen var gratis, og han ba ikke om fakturaer for resten. Han skrev i egenerklæringsskjemaet at bilen ikke hadde skade dagen den forsvant, fordi han ikke hadde vurdert at lyden fra ett av hjulene utgjorde en skade. Ellers ble det bemerket at den polske politietterforskningen ble avsluttet i september 2023, at foretaket hadde hatt mye tid til å ferdigstille saken, og at foretakets henvisning til at dokumentene først hadde kommet i en dårlig kopi, kun viste at foretakets behandling var upålitelig og dårlig organisert. Det ble også bestridt at et tidligere forhold mellom sikrede og R, J og G, ga grunnlag for å si at sikrede deltok i biltyveriet. Bussholdeplassen hvor bilen var parkert lå på sikredes private eiendom, slik at han ikke hadde vært bekymret for å la bilen stå der.

Foretaket avsto 8.4.24 sikredes erstatningskrav og hevdet sikrede forsettlig hadde fremkalt forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-9 første ledd, og svikaktig gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger i anledning skadekravet, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket sa samtidig opp alle sikredes skadeforsikringer fra 17.4.24, jf. fal. § 8-1 femte ledd. Det informerte om at det ikke ønsket et fremtidig kundeforhold og om klagemulighetene. Det hevdet det var klar sannsynlighetsovervekt for at sikrede hadde medvirket til at bilen ble borttatt, slik at han kunne melde den stjålet og kreve erstatning for tyveri. Det ble vist til at sikrede hadde hatt telefonkontakt med R 7.1.23 i 33 sekunder, dvs. fem dager før bilen ble borttatt, at han hadde hatt omfattende kontakt på telefon og SMS med J i fem til ti dager før 12.1.23, og at han snakket med G på telefon 18.12.22. Det ble videre vist til at sikrede i lang tid benektet kjennskap til disse personene, herunder i politiavhør, og at han i sitt tilsvarende svar til foretaket unnlot å kommentere innholdet i kontakten med disse nærmere. Sikrede hadde ikke kunnet fremlegge noe dokumentasjon på at de tidligere skadene var reparerte. Sikredes forklaring om at ulydene var bagatellmessige klikkelyder var ikke troverdig sett hen til at sikrede hadde forklart politiet at han hadde hørt lydene i tre til fire måneder, at de hadde blitt mer hørbare i tiden før han skulle dra til Norge, og at han av den grunn lot kjøretøyet stå igjen.

Sikrede påklaget avgjørelsen 6.5.24 og hevdet foretakets vurderinger av hans forbindelser med personene som angivelig var involvert i tyveriet var feilaktig. Alle kontakter var enten tilfeldige eller knyttet til reparasjoner av andre biler som tilhørte ham. Sikrede hadde aldri til hensikt å fremkalle et forsikringstilfelle, og han anså ikke lyden fra hjulet som en feil. Bilen var ikke diagnostisert av et verksted, og det var uklart hva som forårsaket lyden og om dette førte til problemer.

Foretaket fastholdt 24.5.24 sin avgjørelse og viste til avslaget hvor det var vektlagt at sikrede hadde kontakt med personene som stjal bilen i forkant av tyveriet, og at han i sitt tilsvaer til foretaket unnlot å kommentere innholdet i kontakten med disse nærmere, noe som gjorde det nærliggende å anta at han hadde medvirket til at bilen ble borttatt. Det var ikke fremlagt ny dokumentasjon som tilsa at foretaket hadde feiltolket bevis. Påstanden om at forsett manglet var ubegrunnet, og anførselen om at lyden fra hjulet ikke ble ansett som en feil fordi den ikke var blitt «diagnostisert av et verksted» var ikke troverdig, siden han i avhør hadde forklarte at han hadde hørt lydene i tre–fire måneder, at de hadde blitt mer hørbare i tiden før han skulle dra til Norge, og at han derfor lot bilen stå igjen. Det at bilen ikke hadde vært på verksted for ulydene, endret ikke det sikrede hadde forklart om ulydene til politiet, og foretaket anså det åpenbart at han skulle informert om dette uavhengig av om bilen var «diagnostisert av et verksted».

Etter ny klage 4.9.24, ble avgjørelsen på ny opprettholdt av foretaket 29.11.24.

Sikrede krever erstatning for tyveri av bil og bestrider at det er grunnlag for foretakets avslag. Han hevder ytterligere dokumentasjon vil kunne bli fremlagt når dommen avsagt 7.5.25 i straffesaken blir offentlig tilgjengelig, idet dommen vil kunne være et avgjørende bevis for at han ikke har med biltyveriet å gjøre. Domfellelse og pålegget om erstatning til fordel for ham tilbakeviser at han har medvirket til en straffbar handling, og han har ikke vært mistenkt eller siktet i saken.

Sikrede bestrider at han uredelig har gitt gal informasjon om bilens tekniske tilstand. Lyden fra området rundt ett av hjulene oppstod kun kort tid før hans reise til Norge. Fordi han disponerer flere biler, planla han å undersøke bilen ved neste opphold i Polen. Bilen fungerte ellers uten problemer, og han mistenkte ikke teknisk feil eller at en slik bagatellmessig observasjon kunne få betydning for saken. Foretaket har unnlatt å hensynta at han fortsatt betjener lånet han har på bilen.

Sikrede anfører videre at han ikke behersker det norske språket, at han ved utfylling av skjemaer måtte benytte verktøy som Google Translate, og at språkproblemer bl.a. har fått betydning da han f.eks. svarte «bra» på spørsmålet «Kjente feil? (Høyt oljeforbruk, unormale lyder, tekniske feil, lekkasje eller lignende?)». Svaret viser at han forsøkte å beskrive den generelle tilstanden til kjøretøyet, og ikke en konkret benektelse av eventuelle feil, idet han ikke svarte «ingen», «nei» eller noe tilsvarende, som kunne indikert en bevisst tilbakeholdelse av informasjon.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at det foreligger forsettlig fremkallelse av forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-9 første ledd, og uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. § 8-1 fjerde ledd, som også gir grunnlag for oppsigelse, jf. femte ledd.

Foretaket anfører at det ut fra saksdokumentene er overveiende sannsynlig at R var involvert i tyveriet, og viser til at etterforskningen også har vist at G har produsert falske bevis for å unnsnippe mistanke til tyveriet, samt at sikrede før tyveriet hadde hatt kontakt med både R, R's sønn J og G. Sikrede benektet kjennskap til R, J og G, og vedkjente seg ikke kontakten med dem i politiavhør, og har også unnlatt å kommentere til foretaket og i klagen til Finansklagenemnda kontakten med dem. Foretaket ser ingen annen plausibel forklaring for dette enn at sikrede selv medvirket til at bilen ble borttatt, og at grunnen var at bilen hadde skader og mangler som var kostbare å reparere. Gjensidige hadde utbetalt kr 65 000 for skader på bilen, og sikrede hadde opplyst at skadene var reparert av ham selv og venner uten at han har fremlagt dokumentasjon for det. Foretaket anfører også at bilen hadde symptomer på skader i form av klikklyder, som hadde tiltatt i tre til fire måneder før bilen forsvant.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er fri for ansvar og kan si opp sikredes forsikringer fordi han

1. forsettlig fremkalte forsikringstilfellet, jf. fal. § 4-9 og
2. uredelig brøt opplysningsplikten ved skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Nemnda ser først på spørsmålet om sikrede uredelig brøt redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende.

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan forsikringsforetaket si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Det følger av fjerde ledd at foretaket har rett til å avslå sikredes erstatningskrav såfremt

1. sikrede ga uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, og
2. var bevisst dette,
3. de gale opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatningsutbetaling, og
4. sikrede måtte forstå dette.

Foretaket har i så fall også adgang til å si opp samtlige forsikringsavtaler med sikrede med én ukes varsel, samt nekte fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Det første spørsmålet er om sikrede ga gale opplysninger under skadeoppgjøret.

Foretaket hevder at sikrede

- 1) uriktig meldte bilen stjålet, idet han hadde medvirket til at den ble borttatt
- 2) ga uriktig informasjon om at bilen var blitt reparert etter en skade i 2022
- 3) ikke informerte om ulyder i bilen som var tilstede da bilen ble borttatt

Nemnda ser først på grunnlaget i pkt. 3.

Det første spørsmålet blir da om sikrede ga foretaket uriktige eller ufullstendige opplysninger om at det var ulyder i bilen da den ble borttatt.

I egenerklæringsskjemaet foretaket mottok 19.1.23 svarte sikrede «bra» på spørsmål om det på bilen var «kjente feil? (Høyt oljeforbruk, unormale lyder, tekniske feil, lekkasje eller lignende?)», og «Nei» på spørsmål om det var «Noe annet vi bør kjenne til for å sette riktig verdi?».

Sikrede opplyste i en samtale med foretakets utreder 16.2.23 at han jobbet i Norge som rørlegger, at hans kone bodde i Polen, at meningen var at han skulle kjøre til Norge etter jul, men fordi han fikk noen ulyder i hjulene som han ikke visste hva var, så valgte han å la bilen være i Polen og reparere den når han var tilbake.

Nemnda forstår dette slik at sikrede var klar over ulyder i hjulene. I så fall er sikredes svar i egenerklæringsskjemaet på spørsmålet om bilen hadde «kjente feil», herunder i form av «unormale lyder» objektivt sett uriktig.

Det neste spørsmålet er om den gale opplysningen er gitt bevisst. Sikrede har erkjent at han kjente til ulydene. Gjennom formuleringene i skjemaet ble han oppfordret særskilt til å opplyse om dette. Dette tilsier at den gale opplysningen er gitt bevisst. Sikrede anfører at han ikke anså lyden fra hjulet som en skade fordi bilen ikke hadde blitt diagnostisert av et verksted og fordi det var uklart hva som forårsaket lyden og ikke mulig å fastslå om bilen hadde problemer. Sikrede skal imidlertid selv ha forklart i politiavhør at bilen hadde hatt tiltagende klikklyder i tre til fire måneder før bilen forsvant. Dette viser at ulydene hadde vært til stede over en lengre periode, og også blitt forsterket. De kunne dermed ikke regnes som et forbigående problem, og reparasjon var

påregnelig. Sikrede opplyste også til foretakets utreder at han skulle reparere bilen når han var tilbake i Polen. Ut fra dette er det ikke troverdig at han mente ulydene ikke var noe problem. Spørsmålet gjaldt dessuten «unormale lyder». Det var ikke spørsmål om det var en skade som skulle repareres, men om lyden var unormal. Nemnda kan ikke se at spørsmålet kan misforstås. Om sikrede var usikker, måtte han ta et forbehold.

Sikrede viser til språkproblemer. Hvis han hadde problemer med å forstå spørsmålet måtte han henvende seg til foretaket for å få hjelp.

Det tredje spørsmålet er om denne uriktige opplysningen kunne gi ham en erstatning han ikke hadde krav på. Det er klart at feil ved bilen kunne påvirke bilens verdi og dermed grunnlaget for erstatningsberegningen.

Det siste spørsmålet er om sikrede måtte forstå dette. Formuleringen «Måtte forstå» er utdypet i HR-2024-989-A avsnitt 39:

Det sikrede 'må forstå', er at de bevisst uriktige eller ufullstendige opplysningene sannsynligvis vil føre til en for høy utbetaling dersom de legges til grunn for erstatningsoppgjøret. Kravet er oppfylt når en mulig uvitenhet fremstår som *uforståelig* ut fra en objektiv bedømmelse av de relevante konkrete omstendighetene. I alminnelighet kan det legges til grunn at dette er tilfellet når forsikringsforetaket har spurt om opplysningene i for eksempel skademeldings- eller tapsskjema.

Nemnda kan ikke se noen annen rimelig grunn til at sikrede ga de gale opplysningene enn at han ønsket en erstatning han ikke hadde krav på. Det aktuelle spørsmålet fremgår i skademeldingsskjemaet, og det er også stilt spørsmål om det var «Noe annet vi bør kjenne til for å sette riktig verdi?». Det måtte være åpenbart at den gale opplysningen kunne gi sikrede en erstatning han ikke hadde krav på.

Dette betyr at sikrede iht. fal. § 8-1 fjerde ledd første punktum ikke har krav på erstatning fra foretaket. Etter fal. § 8-1 femte ledd kan foretaket og så si opp alle sikredes forsikringer med en ukes varsel. Det kan også nekte fremtidig kundeforhold.

Det er ikke nødvendig for nemnda å ta stilling til de øvrige avslagsgrunnene.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).